

Statens fastighetsverk

Box 2263

103 16 Stockholm

Beslut

Datum 2015-11-09

Dnr 3.4.3-2882-2014

Skyddsbestämmelser för Bodens fästning, Bodens kommun, Norrbottens län

Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att följande skyddsbestämmelser ska gälla för Bodens fästning. Skyddsföreskrifter i regeringens beslut om byggnadsminnesförklaring 1998-06-25 upphör därmed att gälla.

Följande anläggningar omfattas av skyddsbestämmelserna, (se även bilagorna 1-8).

Fort 1: Rödberget
Batteri Södra Slumpberget
Fort 2: Södra Åberget
Batteri Norra Åberget
Fort 3: Gammelängsfortet
Fort 4: Mjösjöberget
Fort 5: Degerberget
Batteri Leråkersberget

Skyddsbestämmelser

Fort 1: Rödberget

1. Fortet med tillhörande Satellit ska bevaras i sin helhet. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.

2. Till fortet hörande fast monterad inredning, inre och yttre utrustning, inklusive kanontorn med kanoner, ska bevaras på plats.

3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Batteri Södra Slumpberget

1. Batteriet ska bevaras i sin helhet. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
2. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Fort 2: Södra Åberget

1. Fortet ska bevaras till sitt yttre. Inslaget med den inre slussen ska bevaras. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.
2. Till fortet hörande fast monterad yttre utrustning, inklusive kanontorn med kanoner, ska bevaras på plats.
3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Batteri Norra Åberget

1. Batteriet ska bevaras till sitt yttre. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.
2. Till fortet hörande fast monterad yttre utrustning ska bevaras på plats.
3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Fort 3: Gammelängsfortet

1. Fortet ska bevaras till sitt yttre. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska

värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.

2. Till fortet hörande fast monterad yttre utrustning, inklusive kanontorn med kanoner, ska bevaras på plats.

3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt

Fort 4: Mjösjöberget

1. Fortet ska bevaras till sitt yttre. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.

2. Till fortet hörande fast monterad yttre utrustning, inklusive kanontorn med kanoner, ska bevaras på plats. Fast inredning och inre utrustning ska lämnas kvar på plats i utrymmen som plomberas.

3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Fort 5: Degerberget

1. Fortet ska bevaras till sitt yttre. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.

2. Till fortet hörande fast monterad yttre utrustning, inklusive kanontorn med kanoner, ska bevaras på plats.

3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Batteri Leråkersberget

1. Batteriet ska bevaras till sitt yttre. Det får inte helt eller delvis raseras, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Det ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Detsamma gäller truppbefästningar och andra försvarsanordningar inom det område som avgränsats.
2. Till fortet hörande fast monterad yttre utrustning ska bevaras på plats. Fast inredning och inre utrustning ska lämnas kvar på plats i utrymmen som plomberas.
3. Inom det område som avgränsats får nybyggnader inte uppföras eller åtgärder vidtas som förändrar områdets karaktär. Den byggda anläggningen och dess omedelbara närhet ska hållas fri från sly. Väsentliga skjutsektorer ska ha fri sikt.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

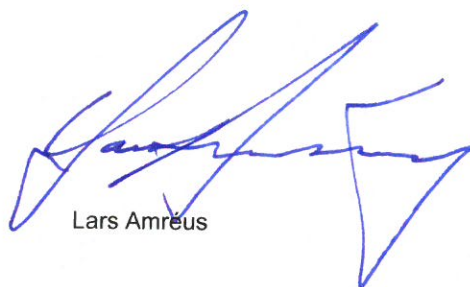
Redogörelse för ärendet

Bodens fästning är statligt byggnadsminne sedan 1998 med av regeringen fastställda skyddsbestämmelser. Statens fastighetsverk har i skrivelse 2014-07-02 föreslagit ändringar och kompletteringar av de skyddsbestämmelser som gäller.

I det pågående arbetet med vårdprogram för Bodens fästning har det konstaterats att gällande skyddsbestämmelser i vissa fall är otydliga och svårtolkade, inte minst gäller det de till beslutet hörande kartorna. Statens fastighetsverk har även framfört önskemål om att skyddet för interiören av Södra Åberget begränsas till inslaget med den inre slussen. De resurser som i dagsläget läggs på avfuktning och temperering av detta forts interiör kan därigenom användas till yttre arbeten på de övriga anläggningarna.

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även överantikvarien Knut Weibull,

avdelningschefen Qaisar Mahmood och t.f. enhetschefen Almir Cehajic har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

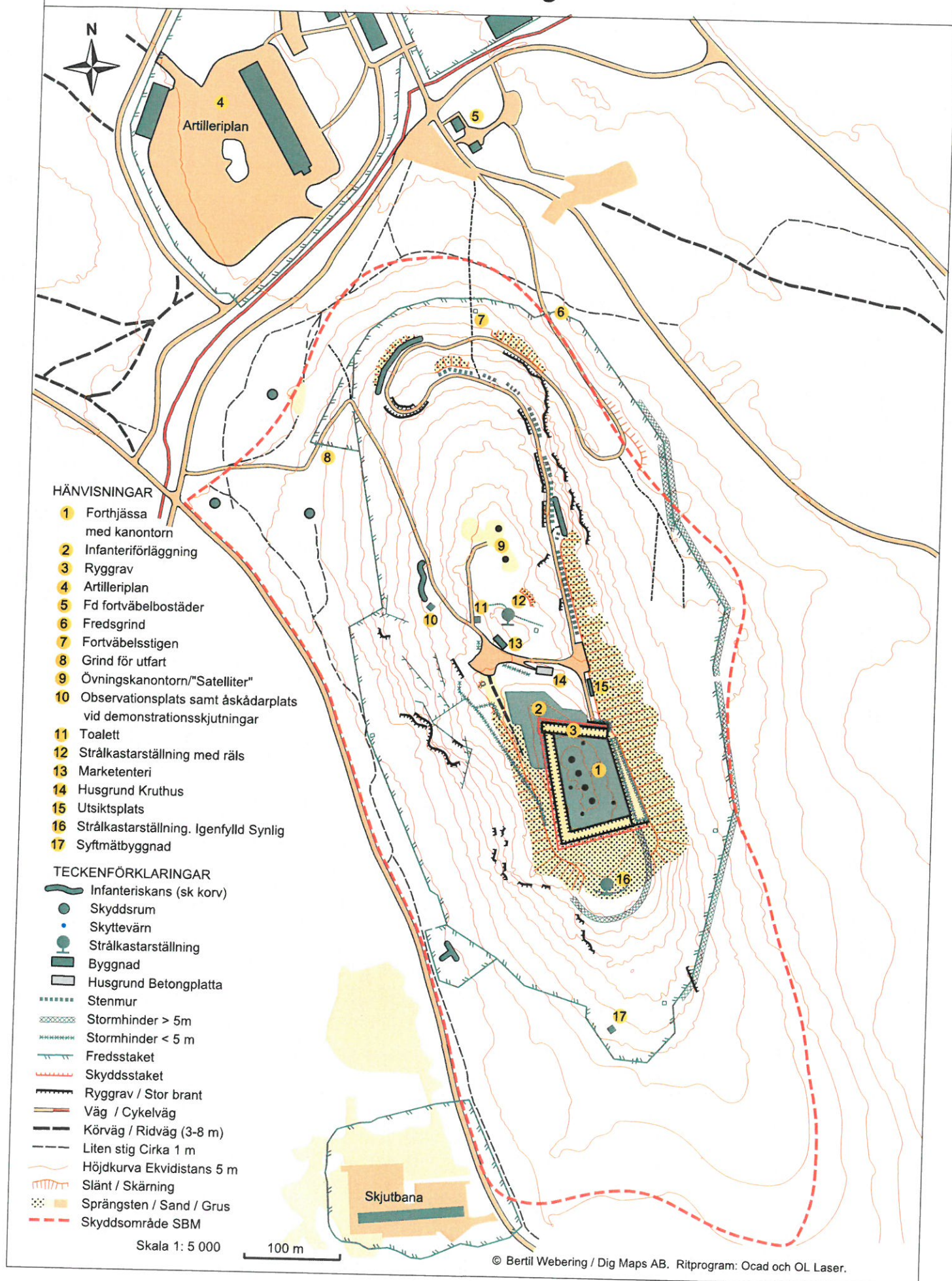

Jan Karlsson

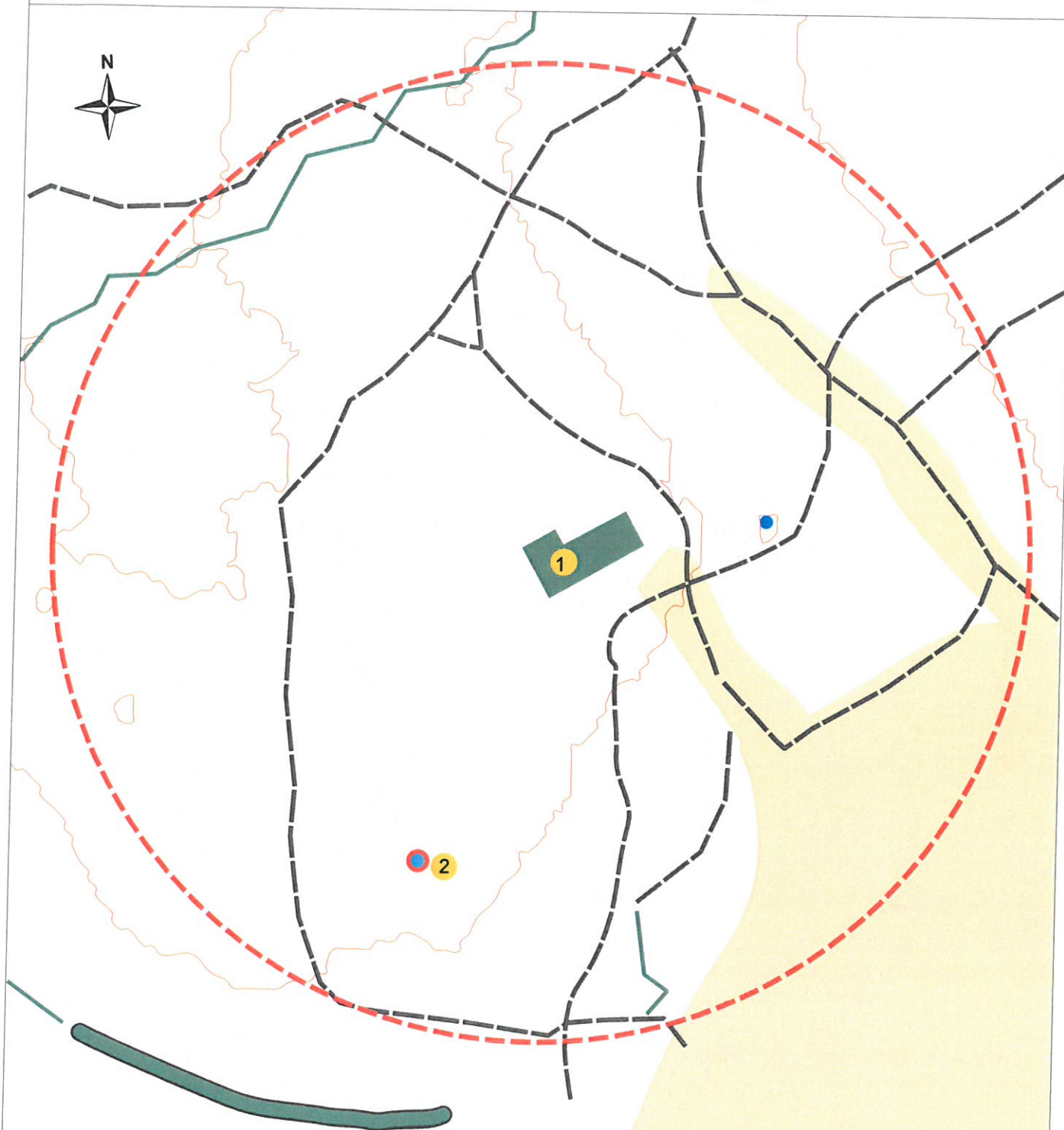
Kopia till:

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Norrbottens museum
Bodens kommun
RAÄ/Bebyggelseregistret

Bodens fästning Fort 1 Rödberget

Bodens fästning Batteri Södra Slumpberget

HÄNVISNINGAR

- 1 Batteribyggnad Skalriktig
- 2 Observationsvärn Sten och betong
Maskerad som liten höjd

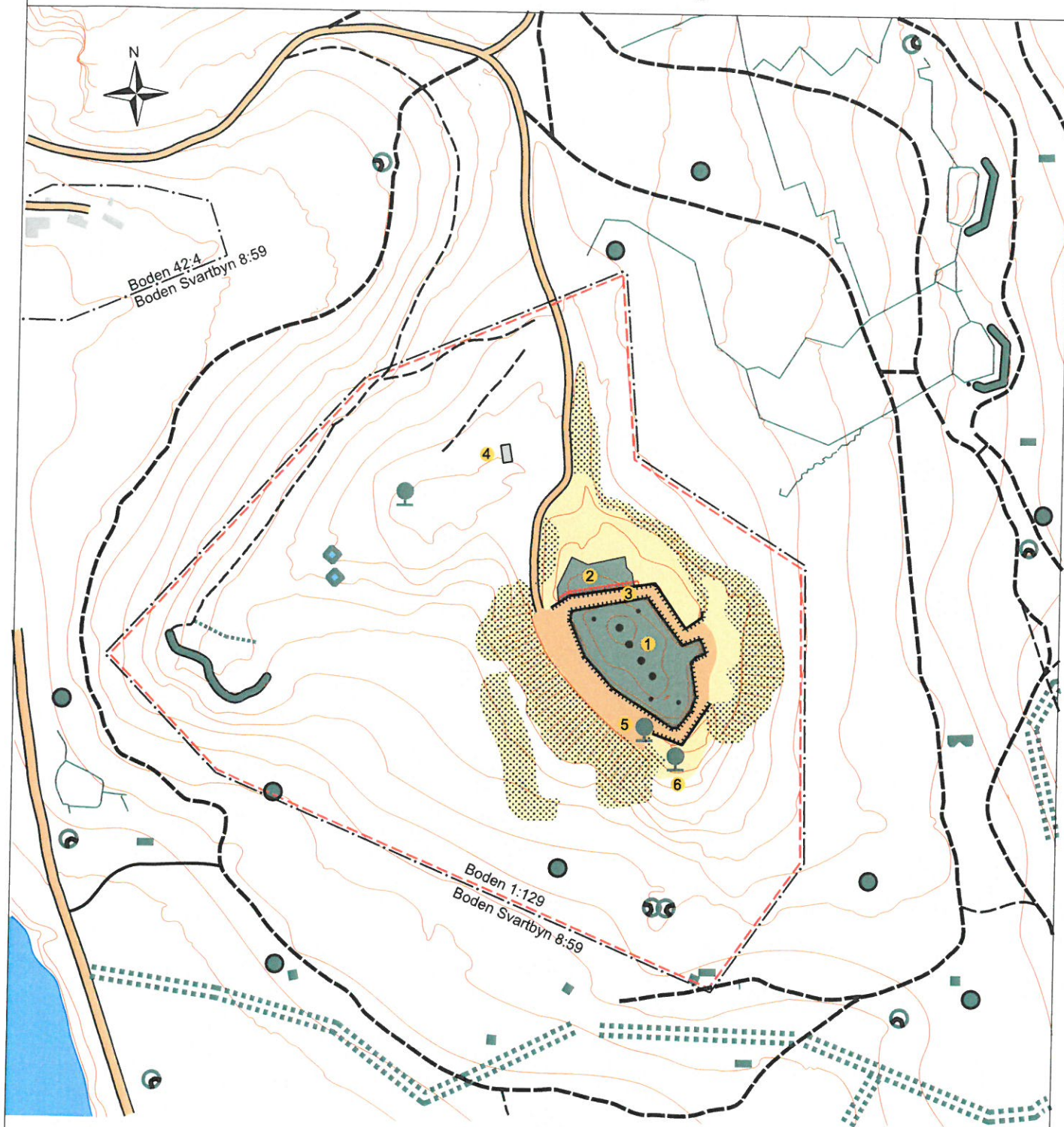
Skala 1:1 000

50 m

TECKENFÖRKLARINGAR

- Infanteriskans (sk korv)
- Observationsvärn
- Skyttevärn
- Förbindelsevärn
- Stor stig
- Höjdkurva Ekvidistans 5 m
- Sand
- Skyddsområde SBM

Bodens fästning Fort 2 Södra Åberget

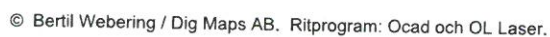

HÄNVISNINGAR

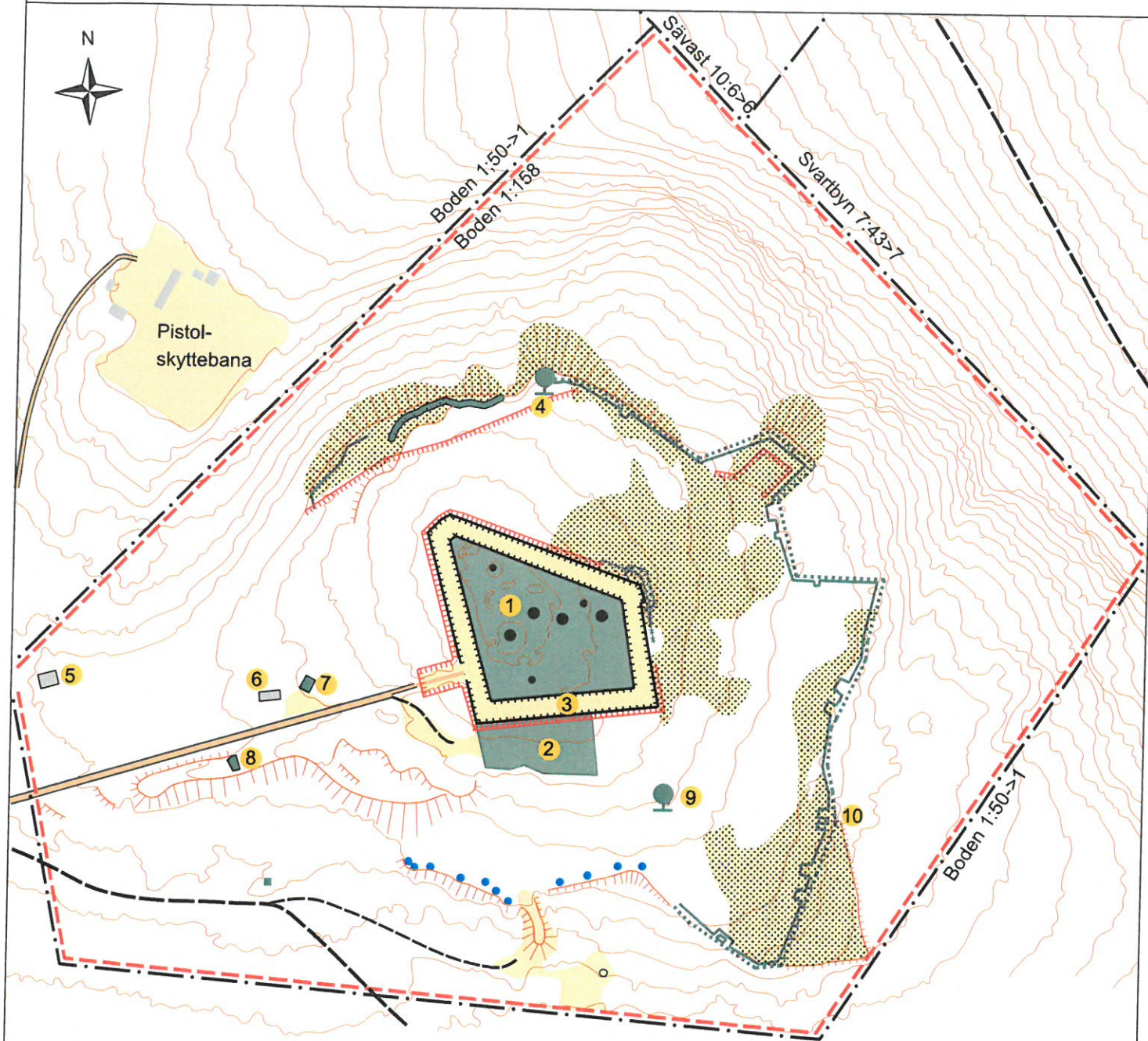
- 1 Forthjessa med kanontorn
- 2 Infanteriförläggning
- 3 Rygggrav
- 4 Husgrund Kruthus
- 5 Strålkastarställning Rester
- 6 Strålkastarställning Igenfylld Synlig

TECKENFÖRKLARINGAR

	Infanteriskans (sk korv)		Skyddsstaket
	Pansarhinder teradigt		Ryggrav / Stor brant
	Stenmur		Väg
	Skytte- / förbindelsevärn		Liten väg
	Liten försvarsbyggnad		Körväg / Ridväg 3-8 m
	Skyddsrum		Liten stig Cirka 1m
	Splitterskydd för sex man		Höjdkurva Ekvidistans 5 m
	Kulsprutevärn		Slänt / Skärning
	Strålkastarställning		Sprängsten
	Observationsvärn		Öppen mark
	Liten infanteriskans (korv)		Skyddsområde SBM
	Husgrund / Betongplatta		Fastighetsgräns

Bodens fästning Fort 3 Gammelängsberget

HÄNVISNINGAR

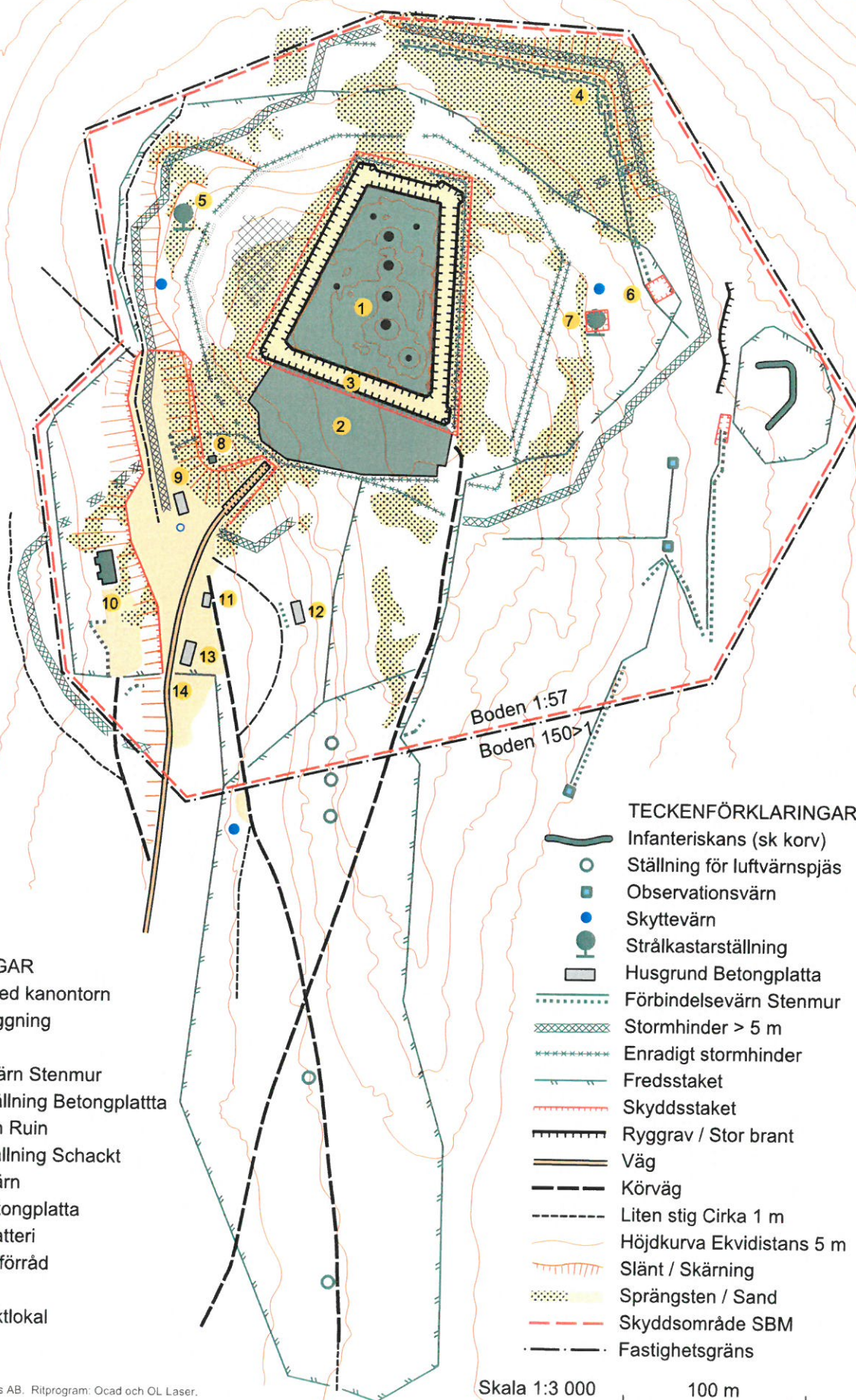
- 1 Forthjessa med kanontorn
- 2 Infanteriförläggning
- 3 Rygggrav
- 4 Strålkastarställning Betongplatta
- 5 Husgrund
- 6 Husgrund
- 7 Förråd
- 8 Liten skans
- 9 Strålkastarställning Betongplatta
- 10 Mur av sten Förbindelsevärn

TECKENFÖRKLARINGAR

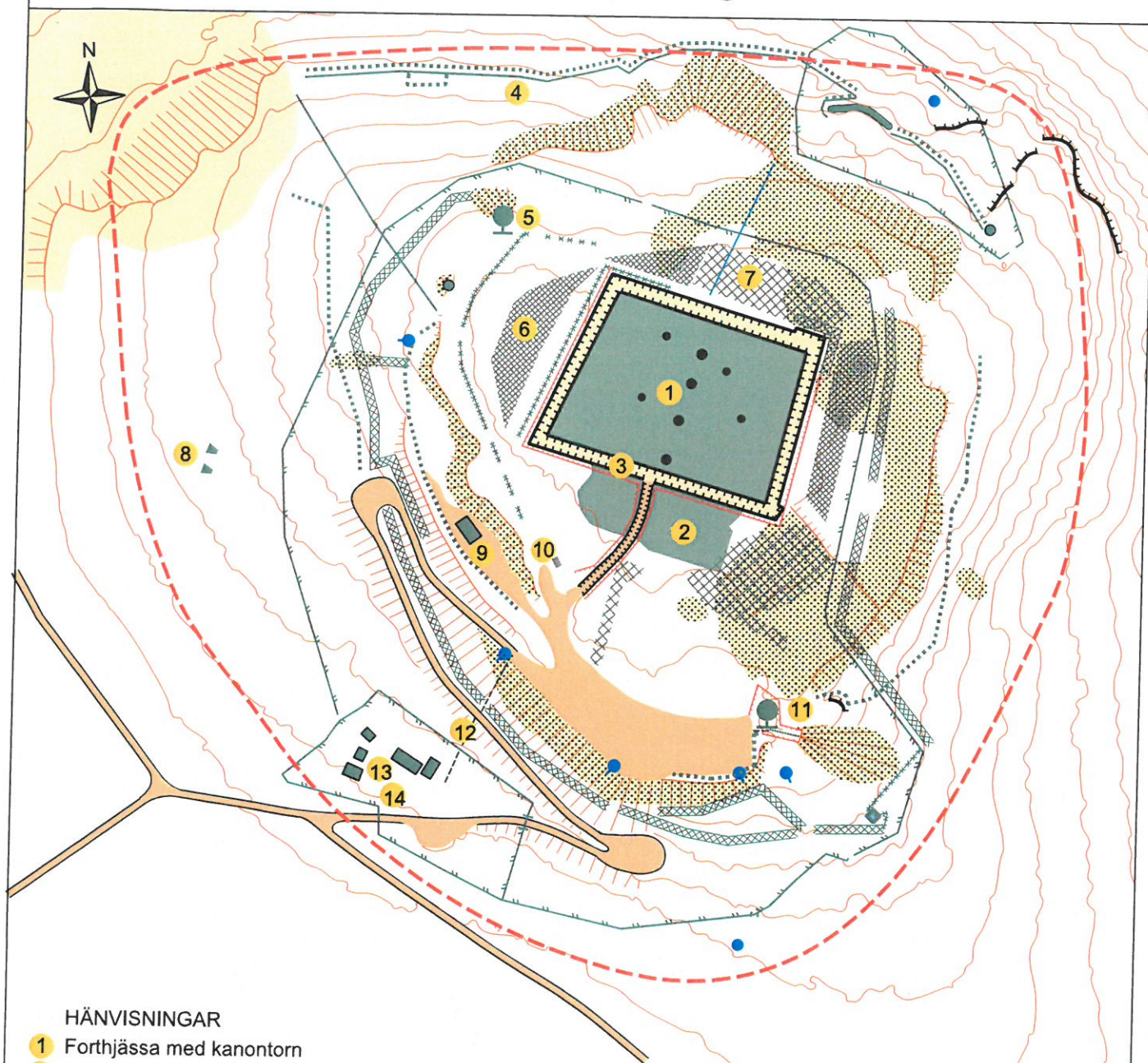
- Infanteriskans (sk korv)
- Skyttevärn
- Strålkastarställning
- Byggnad
- Husgrund Betongplatta
- Förbindelsevärn Stenmur
- Enradigt stormhinder
- Skyddsstaket
- Rygggrav / Stor brant

- Väg
- Körväg
- Stig
- Höjdskurva Ekvidistans 5 m
- Slänt / Skärning
- Sprängsten
- Öppen mark
- Sand
- Skyddsområde SBM
- Fastghetsgräns

Bodens fästning Fort 4 Mjösjöberget

Bodens fästning Fort 5 Degerberget

HÄNVISNINGAR

- 1 Forthjessa med kanontorn
- 2 Infanteriförläggning
- 3 Rygggrav / Hög brant
- 4 Förbindelsevärn med försvarsmur
- 5 Strålkastarställning Betongplatta
- 6 Kryphinder Rester av taggtråd och stolpar
- 7 Taggtråd Stolpar Rester
- 8 Artilleriställning Betong
- 9 Förråd
- 10 Tv-mast
- 11 Strålkastarställning Bra skick
- 12 Fortväbelstig
- 13 Disponeras av hemvärnet
- 14 Fredsgrind

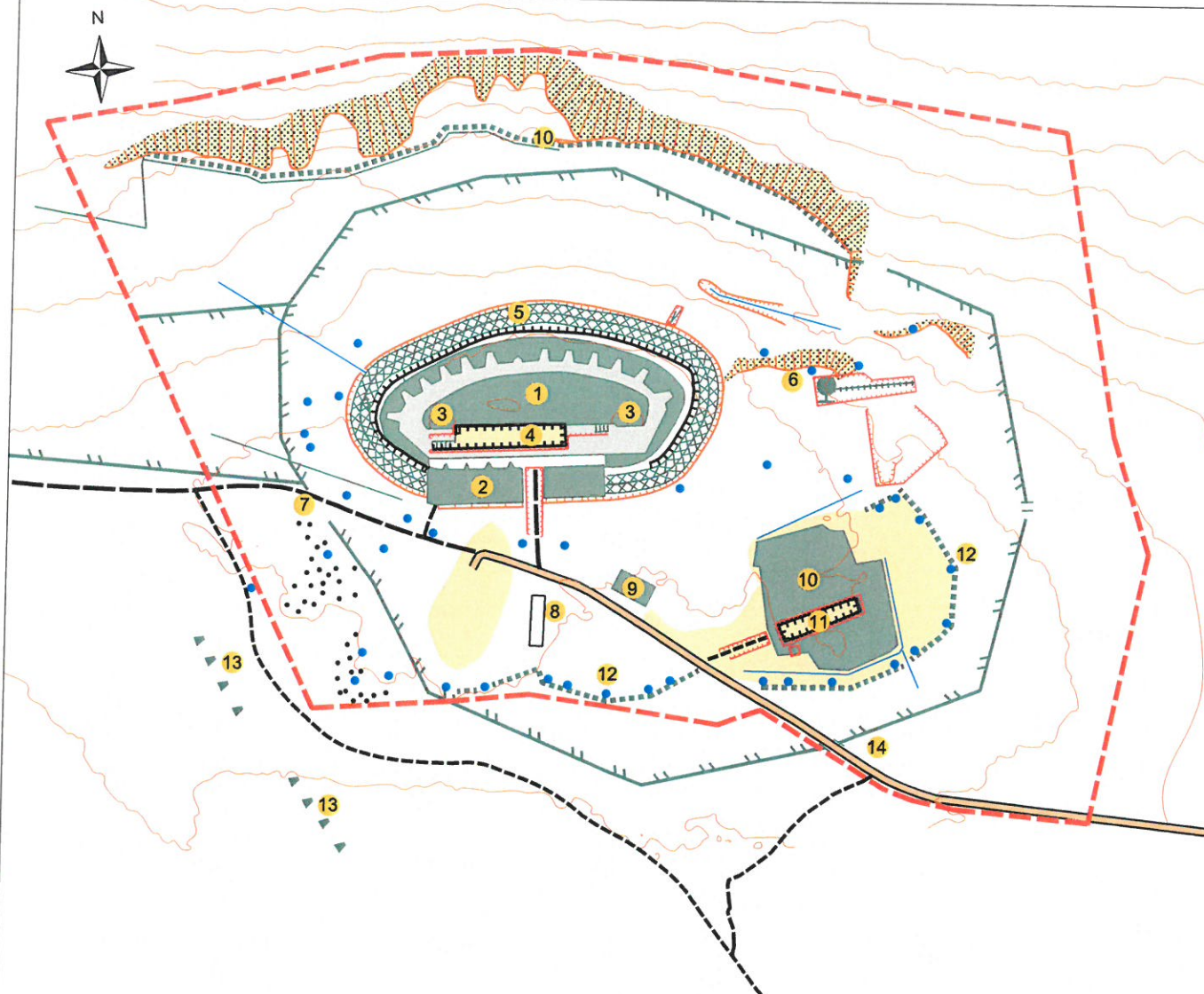
TECKENFÖRKLARINGAR

	Infanteriskans (sk korv)		Förbindelsevärn Stenmur
	Rygggrav / Stor brant		Fredsstaket
	Skyddsrum		Skyddsstaket
	Observationsvärn		Väg
	Skyttevärn		Liten stig
	Skyttevärn Befäst		Höjdkurva Ekvidistans 5 m
	Strålkastarställning		Slänt / Skärning
	Byggnad		Sprängsten
	Stormhinder > 5m		Öppen mark / Sand
	Stormhinder < 5m		Skyddsområde SBM

Skala 1:3 000

100 m

Bodens fästning Batteri Leåkersberget

HÄNVISNINGAR

- 1 Batteribyggnad
- 2 Artilleriförläggning
- 3 Skyddsrum för pjäser
- 4 Rygggrav Ingångar till stridsledningscentral maskinrum kök förläggning mm
- 5 Vallgrav med två rader stormhinder
- 6 Strålkastarställning med rälsbana
- 7 Fredsgrind Raserad 20 m
- 8 Husgrund
- 9 Marketereri Fönster och inredning saknas
- 10 Infanteriförläggning
- 11 Rygggrav Ingångar till infanteriförläggning och expedition
- 12 Försvarsmur Sten Skyttevärn av betong
- 13 Pjäsplatser Stensatta
- 14 Fredsgrind Staket Infart

TECKENFÖRKLARINGAR

- Skyttevärn
- Strålkastarställning
- Pjäsställning Stensatt
- Byggnad
- Husgrund
- Förbindelsevärn Stenmur
- Fredsstaket
- Skyddsstaket
- Vallgång för artilleripjäser
- Rygggrav
- Stor brant
- Väg
- Körväg
- Liten stig
- Höjdkurva Ekvidistans 5 m
- Slänt / Skärning
- Sprängsten
- Öppen mark
- Natursten
- Dike
- Skyddsområde SBM